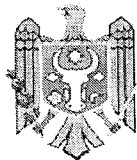

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr. 18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax: (+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P. Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax: (+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 3ra-521/17 din 03.07.2017

**Domnului Tudor Panțiru
Președintele Curții Constituționale a RM**

Prin prezenta, în baza încheierii din 28 iunie 2017, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, vă expediază cererea Anastasiei Cernolev, depusă prin intermediul avocatului Alexandru Boț, în vederea examinării constituționalității prevederilor art. 258 alin. (1) din Codul Muncii.

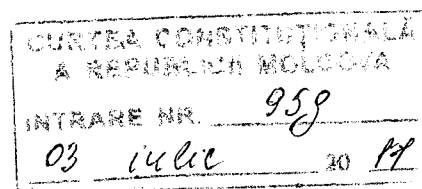
Anexă: copia sesizării, copia încheierii din 28.04.2017 și cauza civilă nr. 3ra-521/17.

Cu respect,

**Președintele Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție**

T.Vieru

Ex: T.Bradu

Prima instanță: Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău
Judecător: A. Malii
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Tcaciuc, M. Anton, Iu. Cotruță

Dosarul nr. 3ra-521/17

ÎNCHEIERE

28 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Luiza Gafton, Oleg Sternioală,
Mariana Pitic, Ion Druță

Studiind cererea depusă de către Anastasia Cernolev prin intermediul avocatului Alexandru Bot cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Anastasia Cernolev împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului de achitare a indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, obligarea stabilirii, recalculării și achitării diferenței de plată a indemnizației lunare până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani în cuantum de 30% din venitul mediu lunar în ultimele 6 luni calendaristice și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 09 iunie 2014, Anastasia Cernolev a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale (CTAS) Ciocana cu privire la anularea refuzului CTAS Ciocana nr.851 din 06 martie 2014 privind achitarea indemnizației lunare pentru creșterea/ îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, obligarea CTAS Ciocana de a stabili, recalcula și achita diferența de plată a indemnizației lunare pentru creșterea și îngrijirea copilului Cernolev A. până la împlinirea vârstei de 3 ani reieșind din cuantumul de 30% din venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii august 2013; obligarea CTAS Ciocana de a achita toate cheltuielile de judecare a cauzei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că în rezultatul adresării acesteia către pârât cu cerere privind achitarea indemnizației pentru creșterea și îngrijirea copilului Cernolev A., în cuantum de 30% din baza de calculul stabilit în art. 7 Legea nr. 289 din 22 iulie 2004, prin răspunsul nr. 851 din 06 martie 2014 pârâtul a refuzat, invocând motivul lipsei la reclamant a

calității de subiect al raporturilor de muncă și a dreptului la indemnizația solicitată, în virtutea exercitării funcției de administrator la SRL „Lambre”.

Considerând răspunsul ilegal, reclamanta a înaintat cerere prealabilă pârâtului în vederea anulării actului contestat, care însă a fost respinsă prin răspunsul din 08 mai 2014. Consideră ilegală poziția pârâtului, odată ce lunar din cuantumul de salarizare i s-a reținut reclamantei 23% cu destinația de contribuție la bugetul asigurărilor sociale de stat.

A mai precizat că pârâtul a stabilit reclamantei indemnizație unică la nașterea copilului și indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5 ani ca persoană neasigurată, în mărime de 300 lei lunar, care ulterior a fost majorată la 400 lei de la 01 ianuarie 2014.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 19 noiembrie 2015, cererea de chemare în judecată a Anastasiei Cernolev împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului de achitare a indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, obligarea stabilirii, recalculării și achitării diferenței de plată a indemnizației lunare până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani în cuantum de 30% din venitul mediu lunar în ultimele 6 uni calendaristice și încasarea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d. 122, f.d. 126-131).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016 (f.d. 161-167):

- S-a respins cererea de apel declarată de Anastasia Cernolev;
- S-a menținut hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, emisă la 19 noiembrie 2015.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 28 martie 2017 Anastasia Cernolev prin intermediul avocatului Alexandru Bot (mandat nr.0523472) a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016 și a hotărârii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 19 noiembrie 2015, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea (f.d. 171 - f.d.174).

La 05 mai 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat referință pe marginea recursului depus, solicitând declararea acestuia inadmisibil.

La 11 mai 2017 Anastasia Cernolev prin intermediul avocatului Alexandru Bot a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în privința art. 258 alin. (1) din Codul Muncii.

În motivarea acesteia a indicat că norma legală menționată, contravine art. 16 alin. (2), 43 alin. (1) și (2), art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Conform § 79-80 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Curtea a menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul

excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Conform § 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, menționează că cererea înaintată de Anastasia Cernolev prin intermediul avocatului Alexandru Bot, urmează a fi admisă, deoarece au fost întrunite toate condițiile indicate supra.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în temeiul art. 12¹ alin. (3) CPC, Colegiul consideră necesar de a suspenda procesul, din următoarele considerente.

Din momentul ridicării excepției de neconstituționalitate și până la soluționarea acesteia de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a cauzei sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă.

În conformitate cu art. 260 alin. (1) lit. e) CPC, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de constituționalitate.

Astfel, în temeiul prevederilor normelor legale citate, Colegiul urmează să suspende procesul, în legătură cu ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. art. 12¹, 260 alin.(1) lit. e), 263, art. art. 269-270 CPC Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se admite cererea formulată de Anastasia Cernolev prin intermediul avocatului Alexandru Bot privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se remite Curții Constituționale cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Anastasia Cernolev împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului de achitare a indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, obligarea stabilirii, recalculării și achitării diferenței de plată a indemnizației lunare până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani în cuantum de 30% din venitul mediu lunar în ultimele 6 luni calendaristice și încasarea cheltuielilor de judecată, în vederea examinării cererii Anastasiei Cernolev depuse prin intermediul

avocatului Alexandru Bot privind controlul constituționalității art. 258 alin. (1) din Codul Muncii.

Se suspendă procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Anastasia Cernolev împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului de achitare a indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, obligarea stabilirii, recalculării și achitării diferenței de plată a indemnizației lunare până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani în cuantum de 30% din venitul mediu lunar în ultimele 6 luni calendaristice și încasarea cheltuielilor de judecată, .

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

/semnătură/

Maria Ghervas

Judecătorii

/semnătură/

Luiza Gafton

/semnătură/

Oleg Sternioală

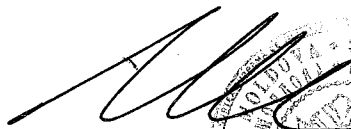
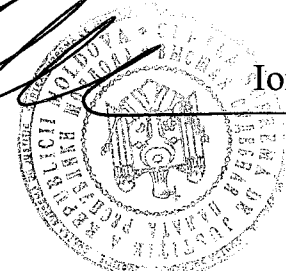
/semnătură/

Mariana Pitic

/semnătură/

Ion Druță

Copia corespunde originalului:
Judecător

 Ion Druță

Dosar nr. 3-21/15, A. Malii
Judecătoria Ciocana

Dosar nr. 3a-2348/15, lu. Cotruță
Curtea de Apel Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
mun. Chișinău, str. Petru Rareș, 18

Dosar nr. 3ra-521/17

Recurentă:

Cernolev Anastasia
mun. Chișinău, str. Nicolae Milescu Spătarul, 23, ap. 154

Curtea Supremă de Justiție
Secția grefă Colegiul civil

Intimată:

Casa Națională de Asigurări Sociale
mun. Chișinău, str. Gh. Tudor, 3

Nr. de intrare

1984

16.05.2014

CEREREDE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

În fapt, pe rolul Curții Supreme de Justiție de află cauza Cernolev Anastasia către CNAS, în limita căreia se solicită:

1. Admiterea recursului;
2. Casarea integrală a Hotărârii Judecătoria Ciocana din 19.11.2015 și Deciziei Curții de Apel Chișinău din 21.04.2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care:
 - a. Să fie admisă acțiunea;
 - b. Să fie anulat refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana nr. 851 din 06.03.2014, privind achitarea indemnizației lunare pentru creșterea/îngrijireacopilului până la împlinirea vârstei de 3 ani;
 - c. Să fie obligată Casa Națională de Asigurări Sociale la stabilirea unei indemnizației lunare pentru creșterea și îngrijirea copilului Cernolev Andreea, până la împlinirea vârstei de 3 ani, în cuantum de 30 % din venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii august 2013.
 - d. Să fie obligată Casa Națională de Asigurări Sociale la recalcularea indemnizației lunare pentru creșterea și îngrijirea copilului Cernolev Andreea, până la împlinirea vârstei de 3 ani, achitată până la data recepționării prezentei cereri, reieșind din cuantumul de 30 % din venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii august 2013.
 - e. Să fie obligată Casa Națională de Asigurări Sociale la achitarea diferenței de plată la indemnizația lunară pentru creșterea și îngrijirea copilului Cernolev Andreea, până la împlinirea vârstei de 3 ani, reieșind din recalcularea indemnizației în baza cuantumului de 30 % din venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii august 2013;

f. Să fie obligată Casa Națională de Asigurări Sociale la achitarea tuturor cheltuielilor de judecare a pricinii.

În limita recursului s-a obiectat că la caz este ilegală și neîntemeiată aplicarea prevederilor art. 258 alin.(1) Codul Muncii. Or, Casa Națională de Asigurări Sociale a obiectat că în temeiul art. 258 alin. (1) Codul Muncii, administratorul unei societăți, care concomitent e și proprietarul unității, nu poate încheia cu sine însuși contract individual de muncă. Respectiv, a invocat intimata că raporturile dintre SRL Lambre și persoana recurentei, Cernolev Anastasia, nu sunt raporturi de muncă, astfel încât nu pot genera obligația de plată a indemnizației în litigiu.

Respectiva poziție a fost fără rezerve acceptată de către Judecătoria Ciocana prin Hotărârea sa din 19.11.2015, cât și de Curtea de Apel Chișinău prin Decizia din 21.04.2016.

Conform formularului de sesizare anexat se argumentează neconstituționalitatea art. 258 alin. (1) Codul Muncii, aplicabil cazului. Astfel, prin prezenta solicităm ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În baza celor expuse, în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate)

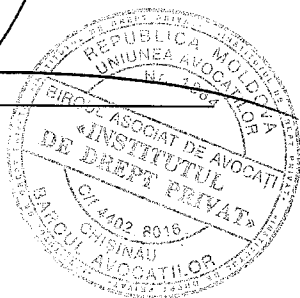
SOLICITĂM:

1. Admiterea cererii;
2. Dispunerea prin Încheierea asupra ridicării excepției de constituționalitate a sintagmei „cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității” din alin. (1) a art. 258 Codul Muncii, sub aspectul corespunderii dispozițiilor constituționale prevăzute la art. 16 alin. (2), 43 alin. (1) și (2) și 54 din Constituția Republicii Moldova;
3. Suspendarea examinării recursului depus de Cernolev Anastasia contra Hotărârii Judecătoria Ciocana din 19.11.2015 și Deciziei Curții de Apel Chișinău din 21.04.2016, până la soluționarea irevocabilă a excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională.

Anexă: Copia sesizării – 3 exemplare;

Anastasia CERNOLEV

Prin avocatul Alexandru BOT

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

AUTORUL SESIZĂRII:

1. **Nume:** Bot
2. **Prenume:** Alexandru
3. **Funcția:** Avocat
4. **Adresa:** Biroul Asociați de Avocați „Institutul de Drept Privat”, mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 125/1
5. **Tel/fax:** 0 22 46 00 15, mob. 0 68 11 11 46
6. **E-mail:** bot.alexandru@law.md

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Obiect al ridicării excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității” din alin. (1) a art. 258 Codul Muncii, sub aspectul corespunderii dispozițiilor constituționale prevăzute la art. 16 alin. (2), 43 alin. (1) și (2) și 54 din Constituția Republicii Moldova.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(...)

(2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii

tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

3. Prevederi relevante ale Codului Muncii, adoptat prin Legea nr. 154 din 2003:

Articolul 258. Dispoziții generale

(1) Prevederile prezentului capitol se aplică conducătorilor tuturor unităților, cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității.

(2) Conducător al unității este persoana fizică care, în conformitate cu legislația în vigoare sau documentele de constituire ale unității, exercită atribuții de administrare a unității respective, îndeplinind totodată funcțiile organului executiv.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

La data de 08 august 2013, din căsătoria comună cu Cernolev Liviu s-a născut fiica Cernolev Andreea. Reieșind din acest eveniment am invocat în fața Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana necesitatea achitării indemnizației lunare pentru creșterea și îngrijirea copilului în cuantum de 30 % din baza de calcul stabilită conform articolului 7 al Legii nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Prin răspunsul nr. 851 datat cu 06 martie 2014, petiționarei i s-a refuzat fiind invocat faptul că în calitate de sa de administrator al SC „Lambre” SRL (IDNO 1012600002152) nu este subiect al raporturilor de muncă, motiv pentru care nu are dreptul de a beneficia de indemnizație lunară pentru creștere copilului, cu statut de persoană asigurată.

Am considerat refuzul ca fiind unul ilegal și pasibil de anulare, pe motiv că temeiurile de refuz sunt contrare legii și discriminatorii. Astfel în adresa CTAS Ciocana a fost remisă cererea prealabilă. Prin răspunsul din 08.05.2014 ni s-a refuzat în anularea actului prin care s-a respins cererea de achitare a indemnizației lunare pentru creșterea și îngrijirea copilului în cuantum de 30 % din baza de calcul.

În acest context, contra refuzului nr. 851 din 06.03.2014 reiterat am obiectat că statutul juridic de asigurată al petiționarei nu poate fi contestat. Or, în conformitate cu art. 1 din **Legea nr. 489 din 08.07.1999** privind sistemul public de asigurări sociale, asigurat este persoana fizică aptă pentru muncă, cu domiciliul sau reședința în Republica Moldova, având obligația de a plăti contribuții de asigurări sociale în vederea beneficierii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege.

Or, repetat evidențiem că în strictă conformitate cu pct. 1, subpunctul 1.1, din Anexa nr. 3 din **Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2013, nr. 250 din 08.11.2012**, reieșind din salarizarea oferită de angajatorul: SC „Lambre” SRL (IDNO 1012600002152), acesta și-a asumat pe deplin obligația de cotizare în fondul asigurărilor sociale de stat. Or, țin să accentuez că lunar din cuantumul de salarizare mi s-au reținut 23%, având ca destinație stingerea obligațiilor de plată a tarifului contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii.

În prezent, însă, petiționarei i se achită doar o indemnizație lunară minimă, cuantum prevăzut pentru o persoană cu statut neasigurat. Or, obiectăm că la moment petiționara cumulează toate condițiile necesare pentru a reclama o indemnizație cu drept de persoană asigurată.

Respectiv, însăși Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana abordează o poziție contradictorie atunci când își formulează refuzul. Astfel, aceasta nu contestă faptul că SC „Lambre” SRL (IDNO 101260002152) a achitat pentru persoana petiționarei cotizații pentru fondul social în mărime de 23% din salariul de funcție, motiv pentru care Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana recunoaște faptul că pe marginea obligației de plată a contribuției de asigurări sociale de stat, Cernolev Anastasia, se supune reglementărilor generale, pertinente salariaților asigurați. Însă, în ceea ce privește posibilitatea de a beneficia de drepturile, generate prin executarea integrală a obligației de plată a contribuției de asigurări sociale de stat, Casa Teritorială limitează nejustificat întinderea lor. Simplu vorbind, aceasta califică că obligația de plată pentru fondul social se supune prevederilor generale referitoare la asigurați, însă cuantumul indemnizației lunare pentru creșterea/îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani trebuie calculat reieșind din reglementările pertinente persoanelor neasigurate. O asemenea apreciere juridică a statutului de administrator este una absurdă și, deci, ilegală. Or, interpretarea formulată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana reprezintă o încălcare directă a art. 14 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, care garantează inadmisibilitatea discriminării fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Pe cale de consecință am invocat necesitatea achitării indemnizației lunare pentru creșterea și îngrijirea copilului în conformitate cu reglementările aplicabile persoanelor asigurate, incluse în anexa nr. 2 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1478 din 15 noiembrie 2002.

Contra argumentelor furnizate, Casa Națională de Asigurări Sociale a obiectat că în temeiul art. 258 alin. (1) Codul Muncii, administratorul unei societăți, care concomitent e și proprietarul unității, nu poate încheia cu sine însuși contract individual de muncă. Respectiv, a invocat intimata că raporturile dintre SRL Lambre și persoana petiționarei, Cernolev Anastasia, nu sunt raporturi de muncă, astfel încât nu pot genera obligația de plată a indemnizației în litigiu.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărârea Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire nemijlocită la art. 258 alin. (1) din Codul Muncii:

În conformitate cu prevederile normei menționate, administratorii societăților comerciale sunt subiecți ai raporturilor de muncă și, deci, a raporturilor de protecție socială, exceptând unica situație când aceștia cumulează și calitatea de unic de fondator al întreprinderii.

Respectiva limitare o considerăm una neconstituțională în condițiile în care sarcina prioritară a legislației relative protecției sociale a persoanelor constă în asigurarea materială a persoanei aflată într-o situație de risc asigurat, în cazul particular al petiționarei Cernolev Anastasia –creșterea și îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani. Astfel, art. 3 lit. e) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale prevede că

unul din principiile de bază ale organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale este cel al contributivității, conform căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite. Respectiv, petiționarei Cernolev Anastasianu nu i se reclamă lipsa de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat, ci *ab initio* i se neagă calitatea de asigurat, în virtutea faptului că aceasta potrivit excepției de la art. 258 alin. (1) Codul Muncii nu deține calitatea de salariată al societății SRL Lambre al cărei unic fondator este. Or, în temeiul art. 128 alin. (1) din Codul Muncii doar persoana care deține calitate de salariat este titulară a dreptului la salarizare, care reprezintă orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată. În consecință, anume salariul în temeiul art. 22 alin. (1) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale reprezintă baza lunară de calcul, la care angajatorul datorează contribuția de asigurări sociale.

În efect, datorită excepțiilor art. 258 alin. (1) Codul Muncii rezultă o concluzie absolut discriminatorie și absurdă, conform căreia administratorii proprietari de întreprinderi nu pot deține calitate de salariați, deci nu pot pretinde la venituri sub formă de salariu, ceea ce în final îi privează de dreptul la plăți garantate pentru orice eventuală incapacitate temporară de muncă. Or, concluzia trebuie acceptată sub rezerva că același administrator proprietar de întreprindere e ținut obligat la plata de contribuții sociale, în condițiile în care și-a stabilit un salariu lunar pentru munca prestată.

Făcând apel la prevederile constituționale rezultă că excepția art. 258 alin. (1) Codul Muncii, vine în contradicție directă cu art. 43 alin. (1) și (2) din Constituție, care garantează atât dreptul la muncă, cât și la derivatele acestuia – protecția socială, care *inter alia* presupune și dreptul la indemnizația pentru creșterea și îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani. Or, tratarea diferită a persoanelor vizate de excepția art. 258 alin. (1) Codul Muncii rezultă în încălcarea art. 16 alin. (2) din Constituție, care stipulează că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială

În baza obiecțiilor aduse pe marginea încălcării art. 43 alin. (1) și (2) din Constituție, trebuie să constatăm că legiuitorul a depășit vădit limitele restrângerii rezonabile a dreptului la muncă. În acest sens, alin. (2) din art. 54 din Constituție obligă legiuitorul, în caz de restrângere a unor drepturi constituționale, precum cel la muncă, să-și motiveze opțiunea prin rațiuni de ocrotire a **securității naționale, a integrității teritoriale, a bunăstării economice a țării, a ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.**

Încercarea ajustării art. 258 alin. (1) Codul Muncii la textul art. 54 din Constituție, face evident faptul că privarea persoanei proprietar de întreprindere de garanțiile sociale de care pot beneficia salariații, nu poate fi argumentată prin prisma listei sus-evidențiate.

Mai mult, alin. (4) al art. 54 precizează că restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. În acest fel, la condițiile și cazurile când poate fi restrâns exercițiul unor drepturi, se mai adaugă necesitatea respectării a încă două principii: **cel al proporționalității și cel al neafectării substanței dreptului.**

1. Principiul proporționalității presupune că orice restrângere trebuie stabilită și aplicată numai în scopul pentru care a fost prevăzută și în limitele strict necesare, în funcție de situația care o justifică. Dacă nu există dispoziții legale care să determine limitele proporționalității, problema se soluționează pornind de la situațiile și circumstanțele concrete (de fapt), care trebuie verificate și apreciate de către autoritatea (instanța) în fața căreia se invocă neproporționalitatea (spre exemplu, nu va putea fi restrâns exercițiul dreptului la viața intimă și privată pe motivul că cei care îl exercită completează împotriva siguranței naționale). În legătură cu

principiul proporționalității, este semnificativă ideea că restrângerea trebuie să se facă în vederea favorizării interesului general.

Mai mult, art. 4 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale prevede că Statele părți la Pact recunosc că în ce privește folosința drepturilor asigurate de către stat în conformitate cu respectivul Pact, statul nu poate supune aceste drepturi decât la limitările stabilite de lege, numai în măsura compatibilă cu natura acestor drepturi și exclusiv în vederea promovării bunăstării generale într-o societate democratică. Or, nu este clar care scopuri de promovare a bunăstării au fost urmărite atunci când legiuitorul a decis instituirea de condiții limitative pentru proprietarii unităților care exercită și funcția de conducător al acesteia.

2. Principiul neafectării substanței dreptului. Practica Curții Constituționale prescrie cert că dacă exercițiul dreptului este doar restrâns, iar în afara limitelor respective exercițiul este liber, prin urmare, substanța dreptului rămâne neatinsă.

Suplimentar, substanța dreptului la muncă e limitată și prin incertitudinea textului normelor contestate, care nu explică cărui regim juridic urmează a fi supuși proprietarii de unități, care prestează și munca de conducător al acesteia.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiem că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr.2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

V. CERINȚELE AUTORULUI

Reieșind din cele relevate, în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(1) lit. a), art.24 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit. a), art.39 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm exercitarea controlului constituționalității sintagmei „cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității” din alin. (1) a art. 258 Codul Muncii.

Alexandru BOT
Avocat, în interesele Anastasiei Cernolev

